

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

העידן של אוגוסטוס - 39126

תאריך עדכון אחרון 18-01-2014

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: היסטוריה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 1

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר מתיאס שמידט

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: matthias.schmidt@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ב' 14:30-16:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

התרגיל מהווה מבוא לעולם הפוליטי-תרבותי-דתי של תקופת אוגוסטוס, ויתן בו-זמנית מבט ראשון על בעיות מתודולוגיות והיסטוריוגרפיות הקשורות בתקופה. מתוך ניתוח של המקורות העיקריים הנוגעים בנושא נבדוק את היווצרותה של החברה הרומית מחדש ואת הקמת המונרכיה באמצעות תעמולה, שיכנוע וחינוך המוסר להצדקת השינויים החברתיים והפוליטיים תחת המשטר החדש של אוגוסטוס.

מטרות הקורס:

התלמידים יעמדו על התהליכים ההיסטוריים והשינויים החברתיים, הפוליטיים והתרבותיים שחלו באימפריה הרומית בעת המעבר מהרפובליקה לקיסרות. הם יבינו את המשבר החריף שעברה הרפובליקה ואת סיבותיו. כמו כן הם יאספו את ההיבטים הרלוונטיים שהציג כינון הפרינקיפט כפתרון המשבר, תוך הכרה בכך שכינון משטר של אוגוסטוס הוצג למעשה כחזרה למתכונתה המקורית של הרפובליקה. הם יעמדו על ההיבטים השונים של התעמולה ששימשה את המשטר החדש כדי להצדיק את שלטונו, וילמדו להבחין בגורמים בפוליטיקה, בתרבות, באמנות, בדת, בצבא ובכלכלה שמאפיינים ומייחדים את ימי אוגוסטוס. נתעכב על התלות ההדדית שהתקיימה בין המשטר והפוליטיקה לבין העולם התרבותי, הפילוסופיה, וההיסטוריוגרפיה. התלמידים ינתחו מקורות רלוונטיים לתקופת אוגוסטוס (מקורות ראשוניים, ארכיאולוגיה, וכו'), ידונו בבעיות המתודולוגיות והגישות השונות במחקר, ויעמדו על חשיבותו של אוגוסטוס והאימפריה הרומית בעיצוב החברה המערבית.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

- לבחון ולהעריך את המשבר שפקד את החברה הרומאית במאה הראשונה לפנה"ס והביא לקריסתה הבלתי נמנעת של הרפובליקה.
- להעריך את השינויים המהותיים שחלו בעקבות כינון הפרינקיפט, מההיבט הפוליטי, התרבותי, הצבאי והכלכלי.
- להכיר את התעמולה בה השתמש השלטון החדש על מנת לבסס את מעמדו, תוך מתן דגש להצגתו כמחדש המסורת הרפובליקנית המקורית.
- לתאר את הכוחות הפוליטיים החשובים שעמדו במרכז הסדר החדש של אוגוסטוס.
- להסביר את הקמתה של המונרכיה כשחזור הרפובליקה
- לזהות את ציר הזמן של כינון הסדר הפרינקיפט, תוך הבנת השלבים השונים שהביאו להתבססותו.
- להתייחס לשינויים החברתיים והדתיים שהביא המשטר החדש לעם הרומי ולעממי האימפריה.
- לעמוד על מידת מהימנותם של הכתבים הקלאסיים העוסקים באוגוסטוס ותקופתו.
- להשתמש במגוון מקורות ראשוניים, כטקסטים, ממצאים ארכיאולוגיים, מטבעות וכתובות, על מנת לקבל הבנה מעמיקה יותר של ימי אוגוסטוס.
- להעריך את התייחסותה של ההיסטוריוגרפיה לאוגוסטוס, תוך עמידה על ההבדלים בין הגישות השונות ופערי הדורות.
- להיעזר בידע שנצבר באמצעות חומרי הקריאה המומלצים והדיונים שהתנהלו בכיתה, בעת דיונים בעל-פה ובכתב שיתנהלו סביב נושאי הקורס.

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות, מצגות, ניתוח מקורות (טקסטים, אומנות, מפות), דיונים על בעיות המחקר.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. מבוא

1.1 שאלות עקרוניות

1.2 מטרת התרגיל: היבטים תוכניים ומתודולוגיים

1.3 תיקוף ההיסטוריה הרומית ועידן אוגוסטוס

1.4 הגדרות ומושגים: *Augustum saeculum*, *princeps*, *publica res*

1.5 הבעיה: שיחזור הרפובליקה כפרינקיפט ומונרכיה

6.1 מבוא לעידן אוגוסטוס

2. הפובליקה הרומית - משטר במשבר מתמיד

2.1 משטר הרפובליקה הרומית: פוליביוס, היסטוריה ספר 6.11-18

2.2 התפתחות המשטר הרומי מתקופת המלכים ועד אוגוסטוס: קורנליוס טאקיטוס, ספרי השנים 1.1

3. מהרפובליקה האבודה לרפובליקה המשוחזרת

3.1 הרקע לרצח יוליוס קיסר: גאיוס ט. סוטוניוס, יוליוס האלוהי 76-80

2.3 מיתוס אקטיוס והנצחון על המזרח: הורציוס, שירים, ספר 1, שיר מספר 37

3.3 תעמולת המטבעות בתקופת מלחמת האזרחים

4.3 עלייתו של אוגוסטוס לשלטון: קורנליוס טאקיטוס, ספרי השנים 1.2-4

4. שיחזור הרפובליקה כפרינקיפט

1.4 היסודות של משטר אוגוסטוס: מעשיו של אוגוסטוס האלוהי 34-35

2.4 אוגוסטוס על העצמו: מעשיו של אוגוסטוס האלוהי

3.4 גאיוס ט. סוטוניוס, אוגוסטוס האלוהי

5. תעמולה פוליטית ותרבותית בעידן אוגוסטוס

1.5 רומא - עיר הזהב: התדמית העירונית של רומא בתקופת אוגוסטוס

2.5 הנצחון האיפריאלי והרפורמות ודתיות - אוגוסטוס כפונטיפקס מקסימוס

2.1.5 מעשיו של אוגוסטוס האלוהי 10; 12,2

2.2.5 סוטוניוס, אוגוסטוס האלוהי 31

2.3.5 דיו קאסיוס, היסטוריה רומית 3-2, 54.27

5.3 כוחן של התמונות - אמנות, ספרות ותרבות בעידן החדש

5.4 דיוקן הפרינקיפטס ופולחן השליט

6. דיון מסכם: אוגוסטוס בהיסטוריוגרפיה העתיקה: "משפט המתים" לפי קורנליוס טאקיטוס, ספרי

השנים 1.9-10

משה עמית, תולדות הקיסרות הרומית, הוצאת ספרים ע"ש י"ל מגנס, ירושלים, 2002, חלק ראשון:
תקופת אוגוסטוס, עמ' 1-240.

צבי יעבץ, אוגוסטוס - נצחונה של מתינות, תל אביב: דביר, 1991.

W. Eder, "Republicans and Sinners. The Decline of the Roman Republic and the End of a Provisional Arrangement", in: Robert W. Wallace, Edward M. Harris (eds), *Transitions to Empire. Essays in Greco-Roman History, 360-146 B.C., in honor of E. Badian*, Norman and London: University of Oklahoma Press, 1996, 439-461.

W. Eder, "Augustus and the Power of Tradition: The Augustan Principate as Binding Link between Republic and Empire", in: Kurt A. Raaflaub, Mark Toher (eds), *Between Republic and Empire. Interpretations of Augustus and His Principate*, Berkeley Los Angeles Oxford: University of California Press, 1990, 71-122.

John Ferguson, "Ruler Worship", in: John Wacker (ed.), *The Roman World*, London New York: Routledge & Kegan Paul, 1987, Vol. II, Chap. 32, 766-784.

T. C. Luce, "Livy, Augustus and the Forum Augustum", in: Kurt A. Raaflaub, Mark Toher (eds), *Between Republic and Empire. Interpretations of Augustus and His Principate*, Berkeley Los Angeles Oxford: University of California Press, 1990, 123-138.

C. Meier, "C. Caesar Divi filius and the Formation of the Alternative in Rome", in: Kurt A. Raaflaub, Mark Toher (eds.), *Between Republic and Empire. Interpretations of Augustus and His Principate*, Berkeley, LA: University of California Press, 1990, 54-70.

Robert M. Ogilvie, *The Romans and their Gods in the Age of Augustus*, London: Chatto and Windus Ltd., 1969.

J. Pollini, "Man or God: Divine Assimilation and Imitation in the Late Republic and Early Principate", in: Kurt A. Raaflaub, Mark Toher (eds), *Between Republic and Empire. Interpretations of Augustus and His Principate*, Berkeley Los Angeles Oxford: University of California Press, 1990, 334-357.

Simon R. F. Price, "The Place of Religion: Rome in the Early Empire", in: *The Cambridge Ancient History (Second Edition), Volume X: The Augustan Empire, 43 B.C. - A. D. 69* (ed. by Alan K. Bowman, Edward Champlin, Andrew Lintott), Cambridge: Cambridge University Press, 1996, pp. 812-847.

David Shotter, *Augustus Caesar*, London New York: Routledge, 1995.

Andrew Wallace-Hadrill, *Augustan Rome*, Bristol Classical Press, 1993.

Andrew Wallace-Hadrill, "Mutatio morum: the idea of a cultural revolution", in: Thomas Habinek, Alessandro Schiesaro (eds.), *The Roman Cultural Revolution*, Cambridge: Cambridge University Press, 1997, 3-22.

חומר לקריאה נוספת:

ישראל שצמן, תולדות הרפובליקה הרומית, הוצאת מגנס, ירושלים 7991.

The Cambridge Ancient History (Second Edition), Volume X: The Augustan Empire, 43 B.C. - A. D. 69 (ed. by Alan K. Bowman, Edward Champlin, Andrew Lintott), Cambridge: Cambridge University Press, 1996.

Mary Beard, John North, Simon Price (eds.), *Religions of Rome, Vol. I: A History; Vol. II: A Sourcebook*, Cambridge: Cambridge University Press, 1998 (esp. Vol I, chap. 2: *Imperial Triumph and Religious Change*, 73-113).

P. A. Brunt, J. M. Moore, *Res Gestae Divi Augusti. The Achievements of the Divine Augustus, with an Introduction and Commentary*, Oxford: Oxford University Press, 1967.

Ken Dowden, *Religion and the Romans*, Bristol Classical Press, 1992.

Diane Favro. *The Urban Image of Augustan Rome*, Cambridge: Cambridge University Press, 1996.

Denis Feeney, *Literature and Religion at Rome. Cultures, Contexts and Beliefs (Roman Literature in its Context)*, Cambridge: Cambridge University Press, 1998.

Andrew Feldherr, "Livy's revolution: civic identity and the creation of the *res publica*", in: Thomas Habinek, Alessandro Schiesaro (eds.), *The Roman Cultural Revolution*, Cambridge: Cambridge University Press, 1997, 136-157.

Karl Galinsky, *Augustan Culture. An interpretive Introduction*, Princeton, New Jersey: Princeton University Press, 1996.

Karl Galinsky (ed.), *The Cambridge Companion to the Age of Augustus*, Cambridge: Cambridge University Press, 2005,

Peter Garnsey, Richard Saller, *The Roman Empire. Economy, Society and Culture*, Berkeley Los Angeles: University of California Press, 1987.

Martin Goodman, *The Roman World 44 BC - AD 180*, London New York: Routledge,

-
1997.
Thomas Habinek, Alessandro Schiesaro (eds.), The Roman Cultural Revolution,
 Cambridge: Cambridge University Press, 1997.
- Fergus Millar, Erich Segal (eds.), Caesar Augustus. Seven Aspects,* Oxford:
 Clarendon Press, 1984.
- Simon R. F. Price, Rituals and Power. The Roman Imperial Cult in Asia Minor,*
 Cambridge: Cambridge University Press, 1984.
- Kurt A. Raaflaub, Mark Toher (eds), Between Republic and Empire. Interpretations
 of Augustus and His Principate, Berkeley Los Angeles Oxford: University of California
 Press, 1990.*
- Jane De Rose Evans, The Art of Persuasion. Political Propaganda from Aeneas to
 Brutus, Ann Arbor: The University of Michigan Press, 1992.*
- Robert K. Sherk (ed.), The Roman Empire: Augustus to Hadrian (Translated
 Documents of Greece and Rome 6), Cambridge New York: Cambridge University
 Press, 1988.*
- Pat Southern, Augustus, London New York: Routledge, 1998.*
- Ronald Syme, The Roman Revolution, Oxford 1939.*
- M. Toher, "Augustus and the Evolution of Roman Historiography", in: Kurt A.
 Raaflaub, Mark Toher (eds), Between Republic and Empire. Interpretations of
 Augustus and His Principate, Berkeley Los Angeles Oxford: University of California
 Press, 1990, 139-154,*
- John Wacker (ed.), The Roman World, 2 Vols., London New York: Routledge & Kegan
 Paul, 1987.*
- Paul Zanker, The Power of Images in the Age of Augustus, Ann Arbor: The
 University of Michigan Press, 1990.*

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 90 %
 הרצאה 0 %
 השתתפות 5 %
 הגשת עבודה 0 %
 הגשת תרגילים 5 %
 הגשת דו"חות 0 %
 פרויקט מחקר 0 %

בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:
בקורס נלמד את המקורות והטקסטים בעזרת תרגומים. לא נדרש ידע בשפה היוונית או הלטינית